

Література

Яцишин М. Павлюк Володимир Васильович // Гордість Вінковеччини : літературно-попул. вид. / М. Яцишин. – Хмельницький, 2012. – С. 148-149.

5 листопада

І бібліотекар, і учений-бібліотекознавець

*До 60-річчя з дня народження
Олени Борисівни Айвазян*

Так лаконічно можна охарактеризувати Олену Борисівну Айвазян, директорку наукової бібліотеки Хмельницького національного університету, голову Хмельницького обласного методичного об'єднання бібліотек закладів вищої освіти, члена президії обласного осередку Української бібліотечної асоціації, члена Національної спілки краєзнавців України, відмінника освіти України, кандидата історичних наук.

Вона – корінна хмельничанка, народилася 5 листопада 1963 року в м. Хмельницький. Навчалася в ЗОШ № 4. Після 8-го класу вступила на бібліотечний відділ Кам'янець-Подільського культосвітнього училища. На вибір професії вплинула мати – Леокадія Іванівна Билинка, бібліотекарка за фахом, яка понад 30 років працювала в Хмельницькій міській централізованій бібліотечній системі і 7 років із них її очолювала.

Трудову діяльність розпочала в Хмельницькій обласній бібліотеці для юнацтва, стала студенткою-заочницею Київського державного інституту культури ім. О. Є. Корнійчука, познайомилася з багатим книжковим репертуаром книгозбірні, передовими бібліотечними технологіями, досвідом знаних в області фахівців бібліотечної справи Д. І. Починок, Г. В. Буяновською, Л. О. Волосовою, Є. О. Капецькою, Ж. О. Демченко, досвід яких сприяв подальшому її розвитку не тільки як фахівця, а й як особистості. Важливим було знайомство і з молодшими колегами Т. М. Таньчук, В. Б. Тарчевською, В. С. Карвасарною, Л. К. Хамардюк, О. М. Шевцовою та багатьма іншими, з ними й досі співпрацює в запровадженні

інноваційних проєктів, проведенні наукових досліджень, спільних науково-методичних заходів.

1984 року перейшла на роботу до бібліотеки Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування на посаду бібліотекаря. Наступні 10 років стали досить насиченими різними службовими і домашніми подіями: закінчення інституту, одруження (1987), перевезення бібліотеки в нове дев'ятиповерхове приміщення (1988), перехід спочатку на посаду старшого бібліотекаря, а згодом завідувачки сектора, народження сина (1989), доньки (1992), а після відпустки по догляду за дитиною переміщення на посаду головного бібліотекаря (1990), заступника директора бібліотеки (1994). Опікувалися молодим керівником директор Валентина Михайлівна Петрицька та завідувачка методичного кабінету Раїса Митрофанівна Рибалко, вчили азів управлінської діяльності, роботи з кадрами, залучили до наукового пошуку в царині.

Початок управлінської діяльності Олени Борисівни співпав з першими кроками в запровадженні інноваційних технологій в бібліотечні процеси, що стало основним напрямком прикладання зусиль на найближчі десять років. На початку 2000-х рр. книгозбірня тоді вже університету мала електронний каталог, власний сайт, започаткувала електронну бібліотеку. Колектив понад 90 чоловік 2001 року обслужив 43,5 тис. читачів, видавши їм понад 1,2 млн документів. 2005 року бібліотека законсервувала читацькі карткові каталоги і запровадила на всіх пунктах обслуговування автоматизований облік видачі документів. Багато цих процесів знаходилися в зоні відповідальності молодого керівника. Відчуваючи необхідність підвищення кваліфікації, 2009 року вона закінчила магістратуру за фахом «Управління освітнім закладом». За внесок у розвиток університетської книгозбірні одержала почесну відзнаку «Відмінник освіти України» (2003).

Отриманий досвід запровадження інновацій, неодноразові виступи на конференціях, публікації у фахових виданнях, спілкування з колегами пробудили інтерес до наукових досліджень спочатку під керівництвом професора М. С. Слободяника, а згодом – і з певною участю автора цієї статті

(навчання в аспірантурі, підготовка і захист кандидатської дисертації, присвяченої історії бібліотечної справи на Поділлі, публікація спільної монографії «Бібліотеки Поділля» (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.). До слова сказати, наша творча співпраця в галузі бібліотекознавства продовжується і тепер.

Вагому частину наукового доробку О. Б. Айвазян складає історія наукової бібліотеки Хмельницького національного університету, аналіз сучасних бібліотечних процесів. До видання «Хмельницький національний університет: історія і сучасність: 1995 – 2015 рр.» вона підготувала інформацію про діяльність бібліотеки за 20 років. За активної участі Олени Борисівни видано два збірника наукових статей та інших матеріалів з історії книгозбірні, низку біобібліографічних покажчиків, збірників матеріалів конференцій, буклетів. За її ініціативи і безпосередньої участі створено краєзнавчу базу даних «Доктори наук, професори ХНУ», яка стала основою корпоративної БД «Науковці Хмельниччини», базу даних «Наукові видання закладів вищої освіти Хмельниччини», за її сценарієм до 40-річчя книгозбірні знято фільм, вона підготувала інформацію про директорів НБ ХНУ, яка увійшла до довідника ХОУНБ «Постаті бібліотечної плеяди. Директори бібліотек Хмельницької області».

О. Б. Айвазян понад 39 років працює в науковій бібліотеці Хмельницького національного університету, з 2006 року очолює її. З колегами запроваджували автоматизовані бібліотечні технології і, як методичний центр, сприяли комп'ютеризації і автоматизації бібліотек вищих навчальних закладів області, ділились досвідом з колегами різних міст України, а в умовах ковідної пандемії і переходу на дистанційне навчання створили віртуальну систему обслуговування, яка дозволила інформаційно забезпечити навчальний процес.

Вона спрямовує роботу колективу своєї, та й усіх бібліотек, що відносяться до методичного центру, у науковий пошук за 4-ма напрямками: сприяння науковій роботі учасників освітнього процесу, просування доробку науковців у світове наукове середовище, бібліографування інформації про університет, наукові дослідження в галузі бібліотекознавства. Як голова методичного об'єднання бібліотек ЗВО області

сприяє обміну досвідом не тільки між відомчими книгозбірнями, а й з публічними бібліотеками. Разом створюється зведений ЕК бібліотек Хмельниччини та інші корпоративні проекти. В умовах війни активно займаються волонтерством, всіляко підтримуючи військових та переселенців.

Надійним тилом і підтримкою діяльності О. Б. Айвазян є її родина, мати і батько, чоловік, діти й онук. Серед захоплень поза роботою, безперечно, є читання, настільний теніс, шахи. З дитинства залишилось захоплення танцями та розуміння необхідності постійної рухової діяльності. За багатолітню плідну діяльність О. Б. Айвазян відзначена багатьма грамотами, її портрет заносився на Дошку пошани університету. А головною нагородою вважає повагу колег та багатотисячної армії читачів-студентів університету.

Віктор Прокопчук

Праці О. Б. Айвазян

1. **Айвазян О. Б.** Бібліотеки Поділля (друга половина XIX – початок XX ст.) : монографія / О. Б. Айвазян, В. С. Прокопчук. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2016. – 255 с.

2. **Бібліотека університету:** витоки та сучасність : зб. наук. ст. та матеріалів, присвяч. 50-річчю з дня заснування наук. б-ки ун-ту / редкол. : О. Б. Айвазян та ін. – Хмельницький : ХНУ, 2012. – 296 с.

3. **Прокопчук В. С.** Технологія формування бібліотечних фондів у 1920-і рр. (на прикладі Кам'янець-Подільського та Проскурівського округів) / В. С. Прокопчук, О. Б. Айвазян // Матеріали XVI Подільської наукової історико-краєзнавчої конференції, присвяченої 55-річчю проведення Першої Подільської історико-краєзнавчої конференції, 25-річчю діяльності Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (27-28 листопада 2020 року). – Кам'янець-Подільський, 2020. – С. 355-366.

Про неї

1. **Чабан К. А.** Із роду бібліотечного // Скарбниця знань університету : до 40-річчя бібліотеки ТУП. – Хмельницький, 2002. – С. 94-97.

2. **Григоренко О. П.** Професія у спадок // Бібліотека університету: витоки та сучасність : зб. наук. ст. та матеріалів, присвяч. 50-річчю з дня заснування наук. б-ки ун-ту. – Хмельницький, 2012. – С. 90-101.

3. **Постаті бібліотечної плеяди.** Директори бібліотек Хмельницької області : довідник / уклад. Н. М. Синиця, Т. В. Грудецька, В. В. Пасічник. – Хмельницький, 2021. – С. 168-171.

10 листопада

Життєві та творчі обрії Тереня Масенка

До 120-річчя з дня народження

Щедра, багата Хмельниччина, її добра земля, в усіх барвах земної краси стала рідним та близьким місцем для багатьох українських майстрів письменницького ремесла. Неосяжні краєвиди та духовно багаті місцини манили таких ж неординарних, цілеспрямованих патріотів, серед яких й Терентій Германович Масенко.

Відомий поет, пісняр, прозаїк, перекладач, з дня народження якого 28 жовтня (10 листопада) минає 120 років, явився у цей світ в селі Глодоси (тепер Новоукраїнського району Кіровоградської області) у багатодітній селянській родині. «...Дитинство було як у всіх його ровесників: пас худобу, ходив за плугом. У початковій школі навчився грамоті. Взимку, коли у хаті збиралися сусіди, читав їм Кобзаря. Багато віршів Шевченка знав напам'ять...».

Закінчивши шість класів сільської школи, навчався один рік у щойно відкритій сільській гімназії, потім ще рік у педтехнікумі в м. Кіровоград (на сьогодні, м. Кропивницький). Значний вплив на розвиток національної свідомості Терентія Германовича здійснив його старший брат Степан, який,